

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
PREFEKATURA E QARKUT SHKODËR
KËSHILLI I KOMUNËS RRETHINA

Nr. 12 prot.

QYTETARË NDERI

I jepet: **KOLË MIRI DEDVUKAJ**
(Pas vdekjes)

me këtë motivacion:

“Për kontributin e dhënë në çlirimin e trojeve shqiptare brënda dhe jashtë kufijëve aktual të vëndit në vitet 1920-1943-44. Por mbas çlirimit të atdheut si bashkpunëtor dhe mbështetës i patriotit Gjëlosh Luli detyrohet të arratiset nga Shqipëria për në Bardhaj Traboinit ku ndiqej nga komunistët shqiptarë dhe ish-jugosllav. I rrethuar nga forcat e sigurimit në vitin 1947 i shpëton jetën patriotit Gjëlosh Luli. Mençuria, Besa, Burrëria dhe atdhedashuria bënë që ky burrë të mbetet në histori për fisnikëri dhe qëndresë të rrallë në torturat më ç'njerëzore duke e vënë në “Hedhë” mes dy zjarresh për të reguar kolonelin (zogist), armikun e ashtëquajtur Gjëlosh Lulin. Vepra e tij e rradhë shkruhet dhe këndohet në libra dhe në këngët e lahutarëve të Malësisë së Madhe. Vepra e tij patriotike dhe atdhetare na frymëzon për të qënë krenar ne brezave në vazhdim.

Rrethina, 14/12/2012

Sekretari

Gledis Çeliku

KRYETARI

Lulash Nika

PERKUJTIM

Me rastin e 25-vjetorit të vdekjes së **Mark Mirit Dedvukaj**, burrit të pamposhtun për trimëri dhe besë.

MES DY ZJARRESH DHE MES DY KULLASH

Me rastin e 22-vjetorit të vdekjes së **Kolë Mirit të Hotit Dedvukaj**, i njoftun për qëndresë dhe për besë të dhanun.

WW -II- Communist tortured survivor

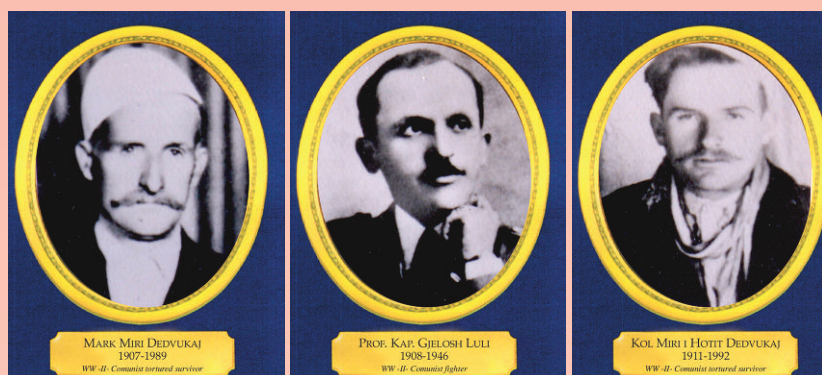

SIMON MARASH
FEBRUARY 17, 1975-SEPTEMBER 11, 2001
BY GOD'S GRACE WE PERSISTERE
Biri i tradites shqiptare

WW -II- Communist tortured survivor

Me rastin e ditelindjes se Tij, perkujujme me mall e krenari, birin e tradites shqiptare
ME NDER DHE RESPEKT I PERKUJTOJNE FAMILJA MIRAJ DHE FAREFISI DEDVUKAJ

Zot ku ndodhet njaj fare burrit
Gjaku i deuje te Ded Gjon Lulit
Shpëtimtari i vegjelise
Gjëlosh Luli prej Malesis
Ka ra beore a shte ngri gur
Te nji shpelle rethue me mur
Kane nise mallet me ra copa
Oret e malit e bajn hopa
Pa i ra plumbi n'drrase t'krahnorit
Gjale s'i b'jen ne dore diktatorit

Jane dy vellazen si binjake
Prane i rrine e nxejn ne flake
Sdin se i cili asht ma i miri
A Mark Miri a Kol Miri
Lidhe me pranga i turturojne
Gjëlosh Lulin se tregojne
Ku nuk shtrihet dora e krimtit
Deri i te Frati i Traboinit
Te Prek Cali i Kelmendit
Atdhetar per krye t'vendit

Toger Baba shipe me eman
Komunist e sillave me zemer
Dere per dere i bjen Malesis
Vret fatosat e Malesis
Pleq e femi i torturojne
Gjëlosh Lulin e kerkoje
Kundershtarin e t'pafeve
Maje bjeshke, midis reve
Pa i ra plumbi n'drrase t'krahnorit
Gjale s'i bjen ne dore diktatorit

Gjëlosh Luli cka po thote
Both kto nana derdhen lot
Bolcevizmi po fiton
Me i vu pushken na cfaron
Na me vellazen s'duem me u vra
Pse vellazni kane lidhe me shkja
Lamtumire sot prej Malesis
Vete po dale Kundruell Shqipnis
Bardh e Zi asht toka nane
Atje eshnite due mej lane.

Sali Mani

Simmon Dedvukaj
2/17/1975 - 9/11/2001

SIMON DEDVUKAJ

Dridhet Bota për këtë shekull
Njëqind kat kullat me hekur
Dy gjigande der' te retë
Ku punojshin mijëra vetë
Dy binjakat madhështore
Mbretkulla jonë botnore
Në një ditë të zezë shtatori
Rrafsh me tokë i ban terrori
Bahen shkumb në Manhattan
Mos me u gjetë shej as nishan

Dridhi token tragjedia
Dridhi boten tirania
Dielli u zbe nga mizoria
Qielli u nxi nga barbaria
Sa shumë zemra nanash thane
Sa shumë çifte t'reja ndanë
Sa shumë jetë atë ditë shkruarun
Sa buzëqeshjet i shkruarun
Amerika lëshoi ofshamen
Terrorizmit me i ba gjamen

Dhe nji lule e Malësisë
U ba pre e tragjedisë
Si yllë dritet për kah duka
Bin i ynë Simon Ded Vuka
Si sokol ndër moshatarë
Zemerbardhë e shpëtbujar
Por u nda n'lule t'rinisë
Nusja u ngri te dera e shpitse
Babë e nane mbeten pa gojë
Kush na e mori? Ka na shkoi!?

Si kujtim për mallin tand
Nana jote, n'Manhatan
Shkon e merr nji grusht me hi
Dhe e lidhë me nji shami
Për ta ruajtë kujtim në gji
Ku je djegë, bir me pesë mij
Amanet, po thotë Simoni
Baniu t'fortë e mos vajtoni
Kur t'ju bien ndermend për mua
Sytë prej qiellit me i drejtua
Jam ba shejt me shpirt malsorit
Jam hero kundër terrorit.

Sali Mani

Përkujtojmë vëllezërit Mark e Kolë Miri dhe nipin e tyre Simonin

Nga Prelë Sinishtaj

Lufta e Dytë Botërore e gjeti popullin shqiptar në një mjerim të gjithanshëm ekonomik dhe politik. Shqipëria ishte e papërgaditur të ballafaqohej me problemet e mëdha. Kjo situatë e vështirë do të bëhej edhe më e vështirë me mbarimin e Luftës së Dytë Botërore, që shkatërroi gjithë vendin, me humbje të mëdha njerëzore e territoriale. Malësia e Madhe e mbi Shkodrës e pësoi më së keqi: mbetet nën Mal të Zi dhe përveç traumës dhe shkatërrimeve të luftës ajo humbi edhe të drejtën të mbetet pjesë e shtetit amë. Shqiptarët nën Mal të Zi kishin shpresë dhe kishin luftuar me shpresë se do t'i bashkoheshin Shqipërisë. Për fat të keq, kjo nuk ndodhi, jo për fajin e tyre, por për fajin e Fuqive të Mëdha, sidomos Rusisë që mbante anën e Jugosllavisë. Ne pra nuk kishim miq. Në fakt, shteti i ri shqiptar zgjodhi një sistem të ri dhe u radhit në anën e armiqve shekullorë -Jugosllavisë. Menjëherë pas luftës filluan përndjekjet dhe pushtimet në të dy anët e kufirit. Në një anë, partizanët shqiptarë filluan të vrasin të gjithë ata që i konsideronin si armiq e në anën tjetër, malazetët vrisnin dhe i ndiqnin shqiptarët që kishin qenë kundër tyre. E keqja e së keqes ishte se forcat shqiptare të Shqipërisë kalonin kufirin në ndjekje të shqiptarëve "armiq" të vendit, sikur nuk mjaftonin vrasjet që po bënin malazetët! Pra, shqiptarët e Malësisë, u gjetën në mes dy zjarresh! Me këto sfida u ballafaqua Malësia e malësorët. Në mes të kësaj fatkeqësie u gjetën edhe vëllezërit Mark e Kolë Miri. Më 17 janar të viti 1945, Kapiten Gjëlosh Luli kishte vendosur të mos lëshonte vendin por të vdiste si një patriot në atdheun e vet. Për të kishte luftuar e aty donte të vdiste. Gjëloshi ishte njeri i ditur. Ai e pa të udhës të këshillojë malësorët e Malësisë që mos t'i kundërshtonin sistemit të ri se ishte e kotë. Për fat të keq, disa krerë shqiptarë,

nuk bënë këtë dhe pas viteve 45-të, luftën kundër komunizmit e paguan shtrenjtë. Gjëloshi e dinte mirë se malësorët nuk mund t'i kundërshtonin me armë një armiku e jo më tani dy armiqve: Malit të Zi dhe vëllezërve tanë që po e trajtonin Malësinë si armike. Kapiteni nuk dëshironte që edhe më tej malësorët të vriteshin dhe dëmtoheshin. Këshillën e tij e pranuan shumica e atyre që ishin prezentë, por Gjëloshi derisa i këshilloi bashkëvendasit të mos luftonin, ai për vete tha se kurrën e kurrës nuk do t'u dorëzohet as malazetëve e as Enver Hoxhës. Vargjet e këngës popullore e ilustronjë këtë më së miri: "Kam me dekë në mal me borë/Enver Hoshës nuk i bije në dorë". Forcat shqiptare kurrë nuk kishin kaluar kufirin për të ndihmuar popullatën shqiptare të mbetur në Mal të Zi. Kësaj here ato e kaluan kufirin jo për të na ardhë në ndihmë, por për të na ndëshkuar, përndjekur, vra e pre! Nën udhëheqjen e Toger Babës ata ardhën dhe filluan ndjekjet për kapjen e kapetan Gjëlosh Lulit. Në një anë, Toger Baba e në anën tjetër forcat malazeze, filluan t'i torturojnë të gjithë ata që po e ndihmonin kapitenin. Kështu, rrethi i ndihmësve filloi të pakësohet deri tek vëllezërit Mark e Kolë Miri. Nuk kaloi shumë dhe nën ndjekjen pa ndalesë ditë e natë, Toger Baba kapi vëllezërit Miri, të cilët i torturoi si më keq. Torturat shkuan aq larg sa që ata në mes metodave tjera morën vendim që Kolën ta vejnë në mes dy zjarresh dhe kështu filluan ta pjekin si ferlik (kurban)! Por, sa më fort i torturonin, aq më fort Zoti u jepte guxim dhe nuk e tregonin kushëririn për të gjallë! Derisa njërin vëlla e torturonin në burgun e Shkodrës e tjetrin në burgun famëkeq të Podgoricës dhe pa pasur mundësi që Marku e Kola të mirren vesh, ata e deklarorin: "Lirojeni Markun se të gjitha fajet i kam unë..Po ashtu Marku thoshte: lirojeni Kolën se të gjitha fajet i kam unë". Ky është gjest që tregon dashurinë e vëllaut për vëlla kur

ai është në gjendje të sakrifikojë vetin që të shpëtojë vëllanë. Kjo nuk ndodh te kush tjetër vetëm te shqiptarët. Vite më vonë, në një festë ku flitej për besën dhe qëndresën një ndër oficerët e lartë të UDB-së thotë: Kur flitet për besën shqiptare unë e kam pa në mend të parë tek vëllezërit Miri, dhe tregoi se si Marku donte të sakrifikohej për Kolen e Kola per Markun. Ai tha se kjo formë qëndrese dhe burrërie është e papërsëritshme dhe mund të ketë ndodhë vetëm dikur në legendat mesjetare. Mbas vdekjes së Gjëlosh Lulit, Marku e Kola u liruan por pasojat e torturave i mbajtën deri në vdekje. Vite më vonë, në kërkim të një jete më të mirë, dy djemtë e Markut emigruan në Itali së bashku me mbarë familjen e Kolës e më vonë në Amerikë. Ashtu vepruan shumë familje malësore. Rezultatit e këtij emigrimi e shohim sot kur në trojet tona po vijnë të jetojnë jo-shqiptarë dhe ngadalë Malësia po asimilohet. Me kalimin e kohës fëmijët e Markut dhe Kolës përparuan në Amerikë. Por prapë në vitin 2001 kur kullat binjake ranë përdhe nga monstëret arabë, në mesin e të vrrarëve mbeti edhe nipi i Kolës, djali i Marashit, Simoni i cili gjindej në punë atë ditë të kobshme. Simoni vdiq në lulen e rinisë. Më datën 17 shkurt Simoni duhej të festonte ditëlindjen e tij. Për fat të keq, para disa muajsh, ne përkujuam 12 -vjetorin e vdekjes së tij. Tani në 25 -vjetorin e vdekjes së Markut dhe 22 vjetorin e vdekjes se Kolës ne duhet t'i kujtojmë këta vigaj të qëndresës malësore, sepse me veprën e tyre, edhe një herë (ndoshta për të mbramen herë në historinë moderne) u bë një qëndresë e llojit të tillë në mbrojtjen madhore të besës së shenjtë shqiptare. Malësorët që i njohën nga afër i përkujujtin me respekt. Familjarët duhet të jenë krenar se janë pasardhësit e tyre. I përjetshëm qoftë përkujtimi i tyre. Pushofshin në paqe.